

Univers Pedagogic

pro

14 (944),
3 aprilie 2025

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

GUVERNUL DĂ UNDĂ VERDE STUDIILOR LA DISTANȚĂ

Guvernul Republicii Moldova a aprobat un nou regulament care permite organizarea studiilor universitare de licență și master la distanță și cu frecvență redusă. Decizia vine în sprijinul studenților care au nevoie de mai multă flexibilitate, inclusiv al celor angajați, al persoanelor cu dizabilități și al tinerilor din diasporă.

„Acest regulament va face posibilă desfășurarea studiilor la distanță în universitățile noastre și va deschide această oportunitate pentru un număr mai mare de persoane”, a declarat ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, în cadrul ședinței de Guvern.

Studiile la distanță oferă tinerilor libertatea de a-și organiza programul conform propriului ritm de învățare. Diploma obținută în urma acestui tip de instruire va avea aceeași valoare juridică precum cea eliberată pentru studiile cu frecvență.

Instituțiile de învățământ vor putea adopta metode moderne

de predare, inclusiv platforme digitale și resurse interactive.

Noile reglementări vor încuraja utilizarea tehnologiilor educaționale inovatoare și vor extinde accesul la formare academică pentru un număr mai mare de tineri.

Învățământul la distanță și cel cu frecvență redusă va fi aplicabil tuturor specialităților, cu excepția celor care necesită prezența fizică obligatorie, cum ar fi arhitectura, artele, medicina veterinară, sănătatea și securitatea. Prin această decizie, Guvernul răspunde cerințelor actuale ale pieței educaționale și oferă noi oportunități pentru dezvoltarea profesională a viitorilor specialiști.

UPSC a inaugurat etajele renovate ale căminului 3B

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău continuă să investească în bunăstarea studenților, inaugurând etajele renovate ale căminului 3B. Evenimentul, desfășurat pe 26 martie 2025, marchează un pas important în modernizarea infrastructurii universitare, oferind tinerilor condiții de trai la standarde europene.

Rectorul UPSC, Alexandra Barbăneagră, a evidențiat faptul că îmbunătățirea spațiilor de cazare reprezintă o componentă esențială a strategiei instituționale, menite să susțină performanța academică și dezvoltarea personală a studenților. Ea a subliniat și faptul că succesul educațional depinde nu doar de calitatea procesului didactic, ci și de condițiile în care

studenții își desfășoară viața cotidiană. În acest context, renovarea căminului 3B reprezintă un prim pas dintr-un program mai amplu, care vizează modernizarea treptată a tuturor căminelor universitare.

Noile facilități includ camere complet renovate, mobilier modern, Wi-Fi gratuit, instalații sanitare de ultimă generație, o sală de lectură echipată cu tehnologii de studiu și măsuri sporite de securitate. Studenții selectați în urma unui concurs vor beneficia de aceste spații optimizate pentru confort și eficiență. Evenimentul a fost întâmpinat cu entuziasm de comunitatea academică, iar primii beneficiari ai noilor condiții și-au exprimat aprecierea pentru eforturile administrației universitare.

Investiții de 35 milioane de lei pentru inovație și tehnologii avansate

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova a lansat Fondul Național pentru Inovare și Transfer Tehnologic, cu un buget estimat de 35 de milioane de lei, care vor fi alocați pe parcursul a doi ani. Scopul principal al acestui fond este de a sprijini implementarea inovațiilor științifice și utilizarea tehnologiilor avansate în industrie, contribuind astfel la creșterea competitivității economice pe piețele internaționale. Acest mecanism financiar va facilita colaborarea între sectorul științific și cel economic, promovând transferul tehnologic și implementarea unor soluții inovative în diverse domenii industriale.

Fondul își propune să susțină dezvoltarea proiectelor de inovare care vor viza nevoile economiei naționale și vor stimula dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere. În cadrul eveni-

mentului de lansare, prim-ministrul Dorin Recean a subliniat importanța strategică a acestui fond: „Este pentru tinerii din Moldova și pentru toți cei care au idei, dar nu au resurse. Vrem să-i

sprijinim să cerceteze, să creeze și să aducă inovații care să ajungă pe piețele internaționale. Inovația este cheia unui viitor mai sigur și prosper pentru toți cetățenii Moldovei”.

Ministerul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a adăugat că acest fond reprezintă un pas semnificativ pentru integrarea cercetării și inovării în dezvoltarea economică a țării: „Investiția în cercetare este o investiție în viitorul Moldovei. Fondul va aduce mediul academic mai aproape de sectorul privat și va crea oportunități concrete pentru im-

plementarea tehnologiilor avansate în economie.”

De asemenea, fondul va susține proiecte în domenii strategice definite de politicile publice naționale, inclusiv în cadrul Programului Național de Cercetare și Inovare 2024-2027 și al Programului „Smart Moldova” pentru specializare inteligentă. La început, fondul va promova colaborarea între mediul științific și cel de afaceri prin vouchere inovative și proiecte de transfer tehnologic, fiind un pas important pentru atragerea de investiții din partea sectorului

privat și a partenerilor externi. În plus, Fondul Național pentru Inovare și Transfer Tehnologic va facilita accesul cercetătorilor și antreprenorilor locali la resursele necesare pentru dezvoltarea și testarea noilor tehnologii, precum și pentru integrarea acestora în procesul de producție. De asemenea, acest fond va contribui la crearea unui cadru favorabil pentru parteneriate public-private, care să sprijine implementarea și comercializarea inovațiilor pe piețele internaționale.

În cadrul acestui proiect, Ministerul Educației și Cercetării va colabora cu instituțiile academice, organizațiile de cercetare și agențiile de dezvoltare externă, creând astfel un mediu de colaborare care va contribui la formarea unui sistem de inovare robust. Aceste măsuri vizează nu doar creșterea competitivității economiei moldovenești, dar și consolidarea capitalului uman, prin formarea unei noi generații de cercetători și antreprenori pregătiți să răspundă provocărilor economiei globale.

Campania Națională „Învăț în Moldova” a adunat peste o mie de elevi în Călărași și Bălți

Campania națională „Învăț în Moldova”, inițiată de Ministerul Educației și Cercetării (MEC), a reunit pe 29 martie 2025 peste 1 000 de elevi din diverse colțuri ale Republicii Moldova, la evenimente organizate simultan în orașele Bălți și Călărași. Această inițiativă face parte dintr-un proiect ambițios al MEC de a promova învățământul superior din țară și de a sprijini tinerii în vederea luării unor decizii fundamentale pentru viitorul lor academic și profesional.

La Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, peste 600 de elevi au profitat de ocazia de a explora standurile universităților din Republica Moldova, a afla detalii despre programele de studii și a interacționa direct cu reprezentanții acestora. Prezent la Bălți, ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a subliniat importanța acestor evenimente pentru orientarea tinerelor talente în alegerea domeniului de studiu, aducând în discuție și investițiile semnificative făcute în modernizarea universităților din țară. „Ne dorim să vă vedem acasă, valorificând oportunitățile oferite de sistemul nostru educațional, care a evoluat și s-a adaptat cerințelor pieței muncii. Astăzi, aveți șansa să descoperiți cu ochii voștri schimbările pozitive care au loc în universitățile noastre”.

Simultan, la Târgul Universitar organizat la Casa de Cultură din Călărași au participat peste 400 de elevi din raioanele Călărași și Ungheni. Secretarul

de stat al MEC, Adriana Cazauc, le-a vorbit tinerilor despre beneficiile alegerii studiilor superioare în țară, accentuând faptul că universitățile din Republica Moldova oferă programe de înaltă calitate, adaptează cerințelor actuale ale pieței muncii. „Evenimentele de acest tip sunt esențiale pentru tinerii care își doresc o educație de calitate, dar și pentru a înțelege realitățile și oportunitățile de pe piața muncii din Moldova”.

În continuare, elevii au avut ocazia de a participa și la ateliere de ghidare în carieră, alături de profesioniști din domenii diverse, cum ar fi pedagogie, medicină, IT, antreprenoriat și agricultură. Încheierea ambelor evenimente a fost marcată de momente artistice, la Bălți cu un recital susținut de rapperul Kapushon, și la Călărași cu un concert al interpretului MAREJ, oferind o atmosferă vibrantă și energică.

Campania „Învăț în Moldova” va continua în următoarele săptămâni, cu târguri planificate și în alte orașe ale țării, inclusiv Orhei, Cahul, Strășeni și Comrat, având ca obiectiv informarea tinerilor și stimularea acestora să-și urmeze studiile superioare în Republica Moldova.

Workshop despre formarea premiselor citit-scrisului la preșcolari

Peste 170 de cadre didactice din întreaga țară au participat pe 29 martie curent la workshopul „Bune practici pentru formarea premiselor citit-scrisului în preșcolaritate”, organizat de Departamentul Educație Timpurie și Învățământ Primar al Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Evenimentul, coordonat de dr. Nadejda Baraliuc, lector universitar, a fost o oportunitate valoroasă de învățare interactivă pentru educatorii interesați să aprofundeze metodele eficiente de stimulare a competențelor fundamentale în rândul copiilor preșcolari.

Workshopul s-a concentrat pe formarea premiselor citit-scrisului, esențiale în procesul de dezvoltare al preșcolarilor. Dr. N. Baraliuc a ghidat participanții printr-o serie de activități și reflecții care au pus accent pe învățarea timpurie și importanța

unor metode didactice adecvate pentru vârsta preșcolară. Printre subiectele abordate, s-au numărat tipurile de texte scrise specifice vârstei preșcolare, precum și tehnici pictografice și scriptografice menite să faciliteze tranziția copiilor către scrierea convențională.

De asemenea, s-au realizat exerciții practice care vizează dezvoltarea musculaturii fine necesare coordonării oculomotorii, o abilitate extrem de valoroasă pentru scris. Participanții au discutat și despre importanța acestor activități pentru stimularea motricității fine și a sărguinței în activitățile grafice, esențiale în formarea premiselor citit-scrisului.

Un alt subiect central al atelierului de lucru a fost evoluția actului grafic la vârsta preșcolară. Dr. N. Baraliuc a subliniat necesitatea unei abordări echilibrate în vederea dezvoltării acestei competențe, evidențind perico-

lele presiunii premature asupra copiilor. În timpul discuțiilor, cadrele didactice au subliniat faptul că presiunea de a învăța să citească și să scrie prea devreme, din dorința de a răspunde așteptărilor părinților sau de a face față competiției educaționale, poate afecta negativ dezvoltarea naturală a copilului.

„Este esențial ca învățarea citit-scrisului să fie un proces natural, adaptat ritmului fiecărui copil. Forțarea acestei învățături poate duce la omiterea unor activități fundamentale pentru dezvoltarea globală a preșcolarilor, precum jocul sau interacțiunile sociale. Este important să respectăm etapele naturale de învățare și să evităm suprasolicitarea copiilor”, au punctat participanții în cadrul etapei de reflecție.

Workshopul a fost o adevărată oportunitate pentru cadrele didactice de a împărtăși experiențe și bune practici, de a învăța unii de la alții și de a îmbogăți strategia educativă pentru formarea competențelor fundamentale ale preșcolarilor. Dialogul interactiv, abordările teoretice și practice prezentate au contribuit la consolidarea unui cadru educativ echilibrat, care respectă ritmul de învățare al fiecărui copil.

Oxana PaRAȘciuc

Conferință Științifică Internațională la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a găzduit pe 27 martie a.c. Conferința Internațională „Știință și Educație: Noi Abordări și Perspective”, eveniment care a reunit cercetători și specialiști din Canada, SUA, Germania, Franța, Italia, Polonia, România, Ucraina, Rusia, Kazahstan, Azerbaidjan, Marea Britanie, China și Estonia.

Plenara a fost deschisă de rectorul Alexandra Barbăneagră, care a subliniat semnificația acestei conferințe într-un an jubiliar, când Universitatea sărbătorește 85 de ani de la înființare. Dumneai a vorbit despre importanța consolidării relațiilor internaționale în domeniul educațional și al cercetării, amintind că domeniile date sunt pilonii fundamentali ai progresului societății moderne. Universitatea continuă să avanseze în această

direcție, oferind tinerilor cercetători și doctoranzi o platformă solidă pentru dezvoltare.

La deschiderea conferinței, au luat cuvânt oaspeții de onoare: Aurelia Hanganu, director general al Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD), și Mihai Onoi, vicepreședinte al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC). Doamna A. Hanganu a subliniat rolul esențial al cercetării și inovării în educație, apreciind totodată diversitatea tematicii

abordate în cadrul evenimentului. Domnul M. Onoi a evidențiat angajamentul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” față de educația de calitate și cercetarea aplicată.

În cadrul sesiunii plenare, cercetătorii din domeniul educațional și științific au prezentat lucrări de impact semnificativ. Printre vorbitori s-au numărat: dr. Gina Aurora Necula de la Institutul Limbii Române din România, care a abordat „Relația limbi majoritare – limbi minoritare”; dr. Eugenia Chiriac de la UPSC, care a discutat despre „Bionica și designul vestimentar”; prof. dr. Diana Spulber de la Universitatea din Genova, Italia, care a prezentat „Noi instrumente, noi provocări”.

O altă secțiune importantă a Conferinței a fost ceremonia de premiere a laureaților concursului „Cercetătorul Anului 2024” și „Tânărul Cercetător al Anului 2024”. La prima categorie, premiile au fost acordate în domeniul științelor umanistice și arte: Sergiu Mustață

(diplomă de gradul I), Alexandru Burlacu (diplomă de gradul II); domeniul științelor naturii: Eugenia Chiriac (diplomă de gradul I); domeniul științelor sociale: Sergiu Sanduleac (diplomă de gradul I), Silvia Golubițchi (diplomă de gradul II), Ana Bulat-Guzun (diplomă de gradul III). La categoria „Tânărul cercetător al anului 2024”, de o diplomă de gradul I în domeniul științelor sociale s-a învrednicit Victoria Stratan. Moderatoarele evenimentului au fost doamnele

conferențiere Oxana Golubovschi și Lilia Herța.

Conferința a continuat cu sesiuni de comunicare în cele 15 secții, în cadrul cărora persoane din diverse sfere de activitate științifică au avut ocazia de a împărtăși rezultate recente ale cercetării și de a interacționa în scopul schimbului de bune practici și idei inovatoare. Aceste sesiuni au constituit o platformă excelentă pentru aprofundarea cunoștințelor și dezvoltarea de noi colaborări internaționale.

Nina Ciobanu: Prin educarea tinerilor, particip la construirea unei lumi mai bune

Nina Ciobanu și-a început activitatea de profesor în calitate de maestru-instructor în domeniul comerțului la Liceul Profesional nr.1 din mun. Chișinău, instituție pe care, de altfel, a absolvit-o. După finalizarea studiilor de licență în domeniul economiei și managementului în comerț, a continuat să contribuie la educația tinerilor generații, activând în prezent la Școala Profesională din comuna Bubuieci. Aici, ea activează atât ca maistru-profesor, cât și ca profesor de limba română. Dat fiind că lucrează de 15 ani în domeniu, ne împărtășește din experiența sa în educația profesională și viziunea ce o are asupra formării tinerilor pentru piața muncii.

mează în laboratorul de instruire al instituției, participă la vizite în supermarketuri și magazine pentru a observa procesele de lucru și efectuează stagii de practică în parteneriate cu agenți economici, construindu-și un portofoliu profesional. Aceste abordări asigură o pregătire completă pentru o carieră de succes în comerț.

Absolvenții din domeniul comerțului și vânzării produselor alimentare își găsesc ușor un loc de muncă?

– Datorită unei colaborări durabile cu agenții economici cunoscuți pe piața muncii, absolvenții noștri au perspective bune de angajare, având în vedere că acest sector este unul dinamic și în continuă creștere. Chiar din primul an de studii, în perioada desfășurării practicii în producție, ei au posibilități bune de angajare, deoarece li se propun diverse oportunități la magazine, supermarketuri, hipermarketuri etc.

Pentru a reuși, trebuie să aibă abilități de comunicare și relaționare. Capacitatea de a interacționa eficient cu clienții, colegii și furnizorii este esențială în acest domeniu. E nevoie să dea dovadă de adaptabilitate și flexibilitate, căci industria alimentară este dinamică, iar absolvenții tre-

buie să fie pregătiți să învețe lucruri noi. Contează mult experiența practică: Stagiile sau locurile de muncă part-time în timpul studiilor oferă o experiență valoroasă de angajare și pregătire profesională. În concluzie, aș putea spune că succesul în domeniu depinde de o combinație de abilități personale, cunoștințe profesionale și experiență practică.

Care ar trebui să fie prioritatea unui profesor de limba și literatura română pentru a asigura o educație de calitate în această sferă?

– Prioritatea mea este de a cultiva dragostea pentru limbă și literatură. Aceasta presupune dezvoltarea competențelor de comunicare, atât orale, cât și scrise, și a capacității de a înțelege și interpreta diverse tipuri de texte. Sunt importante în acest sens abilitățile de argumentare și dezbateră, pentru a forma cetățeni activi și cu spirit critic. De asemenea, trebuie să stimulăm bucuria lecturii și gândirea creativă, valorizând patrimoniul cultural românesc. Adaptarea metodelor didactice la nevoile fiecărui elev și utilizarea tehnicilor moderne ajută la crearea unui proces de învățare captivant și eficient.

Ce v-a motivat să vă perfecționați continuu, având în vedere că aveți o experiență solidă în educație?

– Motivul principal în cazul meu reprezintă o combinație între pasiunea pentru studiu, împlinirea personală, responsabilitatea profesională și dorința de a-i inspira pe elevi, oferindu-le experiențe relevante și captivante, care să le stimuleze curiozitatea și să le dezvolte abilitățile necesare pentru viitor. Fiind la începutul acestei experiențe frumoase, dar care presupune și o muncă imensă de pregătire, am încrederea că voi fi un ghid care îi va ajuta să descopere frumusețea și bogăția limbii și literaturii române, să-și dezvolte

capacitățile de comunicare și gândire critică, formându-și o identitate culturală pe potrivă.

Care este rolul unui cadru didactic în dezvoltarea unei relații de încredere cu elevii și în promovarea unui mediu educațional incluziv?

– Un cadru didactic trebuie să fie model de respect și empatie, creând un mediu în care toți elevii să se simtă valorizați și sprijiniți. Rolul nostru în dezvoltarea unei relații de încredere cu elevii și în promovarea unui mediu educațional incluziv este esențial pentru succesul tinerilor studioși și pentru crearea unei atmosfere pozitive în clasă. Trebuie să-i tratăm pe toți elevii cu respect, indiferent de diferențele existente între ei, să fim empatici și să înțelegem provocările cu care se confruntă, iar sprijinul nostru constant îi va ajuta să se simtă încurajați și motivați.

Cum colaborați cu ceilalți profesori din școală pentru a promova corectitudinea limbii române?

– În primul rând organizez concursuri și activități extrașcolare, insist asupra utilizării corecte a limbii române în toate activitățile școlare, inclusiv în diseminări, prezentări. Împreună cu colegii planificăm activități comune, integrând limba română în proiecte și lecții interdisciplinare.

Participarea dumneavoastră la activități culturale, precum „Șezătoarea ca pe timpuri”, prezentarea activității extracurriculare cu tematica „Fii parte din magia iernii” este un minunat exemplu de implicare. Care este impactul acestor activități asupra elevilor?

– Aceste activități culturale în cadrul Primăriei din comuna Bubuieci au avut un impact semnificativ atât asupra elevilor implicați, cât și asupra comunității locale. Expunerea publică i-a ajutat pe învățăcei să-și depășească timiditatea și să-și dezvolte încrederea în sine și înțelegerea că pot avea o influență pozitivă considerabilă asupra comunității în care trăiesc. Prin organizarea acestor activități, le-am oferit o experiență memorabilă, contribuind la crearea unei atmosfere festive în perioada de iarnă, la dezvoltarea lor personală, la consolidarea comunității în special și la promovarea valorilor culturale în general.

A intervievat

Silvia ȚURCAN

Un veritabil reprezentant al generației Unirii

Alături de Simeon Murafa, Constantin Stere, Ion Buzdugan, Pan Halippa și alți fruntași ai luptei de eliberare națională din Basarabia, Alexie Mateevici s-a manifestat drept o personalitate notorie a vieții culturale de epocă la începutul secolului XX, aducându-și aportul la înfăptuirea Unirii din 1918 și, asemenea unui proroc, a știut să promoveze și să transmită posterității „veșnicile adevăruri”, iubirea de țară, cultul strămoșilor, tradițiile multisekulare ale românilor dintre Prut și Nistru.

Poet și publicist, autor de studii folclorice și traducător, animator al deșteptării naționale din ținuturile basarabene, Mateevici și-a profilat personalitatea artistică la o răscruce a istoriei, cu menirea de a menține „limba vechilor cazanii”, pentru a-și „asigura măsura valorilor în aprecierea activității multilaterale acestui ultim reprezentant al literaturii noastre clasice” (Sava Pânzaru), devenind pe bună dreptate „cel mai de văză reprezentant al culturii spirituale basarabene din epoca sa, poet, cârturar și profet al poporului căruia i-a aparținut cu trup și suflet” (Efim Levit, Sava Pânzaru).

Manifestând interes față de evenimentele cruciale prin care trecea Basarabia la începutul secolului XX, la fel ca și întreaga intelectualitate dintre Prut și Nistru, Mateevici s-a încadrat în niște discuții complexe despre soarta basarabenilor, în corelație cu ideile progresiste ale epocii sale și valorificarea comorilor de perpetuare spirituală ale poporului, cu deschidere spre diverse aspecte ale vieții sociale de epocă: cultură, religie, învățământ. Personalitatea scriitorului este întrevăzută într-un context larg de probleme ale vieții social-politice de epocă, în corelație cu ansamblul de valori universale și preocupările social-politice ale perioadei respective, în funcție de valorificarea comorilor de perpetuare spirituală ale basarabenilor.

„Opera lui Mateevici – subliniază unul din exegeții consacrați ai creației sale, Sava Pânzaru – este nutrită de solul basarabean, generată de acel mediu specific ce s-a format în spațiul dintre Prut și Nistru, la întretăierea a două vaste culturi: română și rusă. Sub felurite aspecte, ea a reflectat epoca furtunoasă de la începutul sec. al XX-lea, cu marile mișcări sociale și naționale, frământările și căutările generației de atunci.”

Scriitorul Mateevici era preocupat, în special, de conjunctura social-politică, la care era predispusă Basarabia sub oprirea regimului țarist, se îngrijora de soarta poporului și suferințele de martir ale țărănilor, trecerea acestora prin vicisitudinile timpului istoric, devenind în felul acesta „un simbol al renașterii noastre naționale” (S. Pânzaru). Or, „drepturile naționale” ale băștinașilor se aflau mereu în centrul atenției poetului și publicistului Alexie Mateevici, ceea ce l-a determinat să-și îndemne conaționalii „să vorbească, să scrie, să citească, să se învețe, să se judece, să se roage în limba lor”.

Factorul de bază al renașterii spirituale a basarabenilor, și, în același timp, o soluție salvatoare pentru a rezista în istorie, un factor al propășirii culturale al acestora este credința și limba

maternă, „cuvântul deșteptării și al luminării” care, după sugestia scriitorului, ar fi trebuit să fie rostit „în limba părinților”. „Soarele deșteptării”, pe care Alexie Mateevici îl dorea răsărit peste „mult pătimitele țărâne”, pentru țărâniea umilită și lipsită de drepturi ce purta în permanență calvarul marilor suferințe și al deznădăjirii de neam, izvorăște din adâncă înțelegere a aspirațiilor, năzuințelor, frământărilor poporului, al cărui exponent plenipotențiar devenise, în virtutea împrejurărilor istorice de atunci.

Oare ce altceva dacă nu un incomensurabil poem de iubire și o profundă compasiune față de cei mulți și oropsiți, față de soarta dramatică a Basarabiei aflată sub stigmatul unei puteri străine răzbate din rândurile expuse: „Iubiți, dragii mei, Basarabia, poporul ei, cu sufletul simțitor de adevăr și dreptate, trecutul ei bogat în monumente istorice, mai ales cele bisericesti, tradițiile și obiceiurile strămoșești.” La momentul indicat, la fel ca și în zilele noastre, aceste cuvinte picură ca o lacrimă din cer, pentru că Mateevici, vorbind despre Basarabia, se referea la dimensiunile etnice și ontologice ale întregii națiuni românești, pentru a aduce, în același timp, un omagiu tulburător țărănilor basarabean, care a purtat în permanență calvarul marilor suferințe și deznădăjirii de neam, dar și-a păstrat limba și tradițiile moștenite din străbuni, „au purtat nestinsă flacăra neamului nostru...”, au făcut front comun contra valului de înstrăinare și cotropire din partea dușmanului de la răsărit, rusul” (Iordan Datcu), și-au adus altarele de jertfă pentru a rezista în istorie, așa cum se exprima și Mateevici: „Eu cânt pe acei ce-n jug și chin/ Pe-a lor spinare țara țin./ Care-n robie și necaz./ Voynici, puternici, au rămas.” (Alexie Mateevici, Eu cânt).

Iată de ce energia creatoare și elanul sufletesc despre care poetul își amintește în primăvara anului 1917, „...ceva a trezit mintea mea gata să adoarmă, ceva mă îndeamnă la munca literară...”, are o legătură nemijlocită cu activitatea sa de creație; în același timp, autorul se referea la munca depusă în vederea trezirii conștiinței de neam la compatrioții săi. Este expresia unui reviriment spiritual condensat printr-o activitate dezinteresată, orientată spre susținerea mișcării de eliberare națională a intelectualității basarabene. Din aceste considerente, poetul este prezent la mai multe manifestări de amploare, ce aveau loc în perioada respectivă, iar în luările de cuvânt la Congresul studenților și învățătorilor basarabeni, din primăvara anului 1917, îi îndemna pe cei prezenți spre concentrarea

tuturor forțelor, în vederea realizării planurilor de „luminare” a poporului și, în același timp, a unirii tuturor eforturilor pentru realizarea „învierii naționale”.

În dorința de a fi cât mai convingător și pentru a argumenta necesitatea Unirii Basarabiei cu țara, Mateevici își va începe discursul la Congresul învățătorilor din 25 mai 1917 cu un catren din cunoscuta poezie a lui Vasile Alecsandri „Hora Unirii”, imprimând în felul acesta ședinței o semnificație aparte: „Unde-i unul nu-i putere,/ La necaz și la durere,/ Unde-s doi puterea crește/ Și dușmanul nu sporește.”

Aceste versuri corespundeau stării de spirit de la acest for al intelectualității basarabene și se înscriau în procesul de esențializare a valorilor și a nevoii de descătușare, atât de necesare la momentul oportun, ca în cele din urmă vorbitorul să ajungă la niște aserțiuni cu caracter generalizator: „...căci Unirea pe toate le face...”, iar „fără Unire nu vom putea dobândi nimic”. Pentru promovarea ideilor progresiste ale timpului și, conștientizând „sarcina de a lumina poporul”, Mateevici și-a asumat responsabilitatea unei generații de intelectuali, care au pus piatra de temelie la înfăptuirea Unirii tuturor românilor din vatra strămoșească dacică și înălțării ei prin niște aspirații de vârf ale conștiinței de țară și de neam. Moldovenii din Basarabia, după cum sublinia vorbitorul la Congresul învățătorilor din Chișinău, constituie o parte integrantă a poporului român, „...suntem moldoveni, fii ai vechii Moldove, însă facem parte din marele trup al românismului, așezat prin România, Bucovina, Transilvania”.

Aserțiunea conține un gând ascuns și nemărturisit până atunci. Alexie Mateevici se referă,

în special, la rădăcinile românești ale basarabenilor, și înclină spre confirmarea identității românești în corelație cu ansamblul de valori universale: „Trebuie să știm de unde ne tragem, căci altfel suntem niște nenorociți rătăciți. Trebuie să știm că suntem români, strănepoți de-ai românilor și frați cu italienii, francezii, spaniolii și portughezii.” Certitudinea identității de neam își găsește expresie și prin unitatea limbii și a literaturii, idee elucidată la cea de-a doua ședință a Congresului respectiv. Afirmția „n-avem două limbi și două literaturi, ci numai una, aceeași cu cea de peste Prut” era o replică la adresa moldovenismului primitiv, vehiculat de cercurile diriguitoare ale politicii țariste rusești, dar și expresia unei dorințe nestăvilite „de a-i lumina pe toți cu lumina dreaptă” și în felul acesta de a contribui la marea operă de renaștere spirituală a basarabenilor aflați la o răspântie a istoriei, în preajma celui mai important eveniment din viața lor – Unirea de la 1918. Chiar și poezia „Limba noastră” a zăcniț ca o declanșare luminiscentă, ca o erupție sufletească, împrăștiind pretutindeni lumina purificatoare a unui îndemn de a se angaja în lupta pentru valorificarea comorilor de perpetuare spirituală a poporului, de revenire la izvoarele românești ale ființării neamului.

„Înviați-vă dar graiul/ Ruginind de multă vreme./ Ștergeți colbul, mucegaiul/ Al uitării în care geme...” (Alexie Mateevici, Limba noastră). Aceste versuri nu și-au pierdut actualitatea până în zilele noastre și relevă chezașia unui crez, pe care basarabeni l-au purtat prin vicisitudinile timpului istoric. Un poet din altă generație, Ioan Alexandru, aducând omagiu înaintașilor, scria în Imnul Putnei lui Ștefan cel Mare: „Eminescu, bronz liniștit, / Lângă mormântul tău de priveghere, / De-atâta oseminte într-un popor / Locul e gătit de înviere.”

Ora astrală a scrisului lui Alexie Mateevici și a reinvierii „din somn de moarte” a basarabenilor a răsărit și își trage seva din „scoica stelară” a geniului eminescian, care a făcut să se audă din depărtări de secole „plânsul tuturor românilor înstrăinați de țară”, a constituit o modalitate de slujire dezinteresată pe altarul dragostei de neam. Modelul eminescian persistă în viziunea artistică a poetului Mateevici și atunci când își revarsă versurile în cadrul

unor confesiuni lirice răscolitoare și, înfiorat de „amintiri din alte vremuri”, va îngemăna sugestia metaforică a „zorilor de foc” cu invocația pătimășă „Hai, măi frate, hai măi frate”, pentru a conferi scrisului său o nouă tonalitate „sub pana poetului basarabean nou născut într-un fel cu totul nou, cu o forță emotivă neobișnuită.” (S. Pânzaru).

Acest imbold spiritual se impune mai ales atunci când autorul se va referi la frământările din viața social-politică a Basarabiei de la începutul sec. XX. Articolele și studiile lui A. Mateevici, în special cele scrise în primăvara lui 1917, în unele privințe au ceva analogii cu publicistica eminesciană și se manifestă din aceeași tendință nobilă de a spune adevărul și a contribui la opera de propășire spirituală a poporului. Gândul eminescian „A rosti numele Basarabia e una cu a protesta contra ocupației rusești” își găsește continuare în publicistica lui Mateevici și se materializează sub forma unei previziuni, „profeția Unirii”, care se va realiza foarte curând. Deși Mateevici n-a contemplat bucuria idealului împlinit, plecând, printr-o întâmplare tragică, prea timpuriu în lumea celor drepti, el va rămâne peste secole în analele istoriei drept solul „înfipturii viselor noastre sfinte” (Mihai Cimpoi, „un unionist convins și un român veritabil” (Iurie Colesnic), numele căruia se înscrie cu litere de aur în „Marea Carte a Unirii”).

Timpul smulge filele de calendar care se călătoresc vertiginos și se dizolvă în contururile unui secol grăbit și zbuciumat cum este cel de față, bătrânul Cronos le adună filă cu filă la pedestalul memoriei, pentru a ne determina să revenim la valorile noastre sacre, pierdute în negura timpului. Prin tot ce a creat și a înfipt, Alexie Mateevici se impune în conștiința contemporanilor cu „argumentul cel mai puternic”, „dovada cea mai incontestabilă a românității noastre” (Vasile Țepordei), expresia cea mai plauzibilă a sentimentelor și trăirilor românești ale basarabenilor marcați de teroarea istoriei. Or, contemporanii de astăzi, așa cum a prezis la începutul secolului XX părintele Mateevici, au de parcurs aceleași traiectorii existențiale, pentru a se încadra în acel spațiu original, determinat de revenirea permanentă la matca spiritualității românești, semn că „româneștile izvoare încă n-au secăt de tot” pe aceste meleaguri.

Opera poetică, activitatea literară, tot ce a înfipt Mateevici pentru propășirea culturală a Basarabiei, rămâne în continuare „o carte deschisă, asigurându-i pe bună dreptate condiția de profet, de poet mărturisitor” (Ana Bantoș) al idealurilor noastre plenipotențiare, făcându-și datoria „nu numai în fața istoriei literare”, dar și „în fața istoriei însăși” (Nicolae Dabija).

Tatiana BUTNARU,
doctor în filologie
Institutul de Filologie Română
„B. P. Hasdeu” al USM

Alexei sau totuși: Alexie/Alexe Mateevici?

Recent, am auzit la Radio Moldova, în cadrul emisiunii „Acasă și în lume” un interviu realizat de moderatoarea Svetlana Sârbu cu Ion Găină, directorul muzeului „Alexie Mateevici” din Căușeni, cu ocazia zilei de naștere a autorului Imnului republicii noastre. Și am rămas stupefiat să aud că ea l-a numit pe regretatul poet, publicist, traducător cu prenumele de Alexei și nu Alexe sau mai exact Alexie, așa cum e corect și cum ar trebui să fie numit.

re. Am deschis și internetul să văd care este situația, și aici am constatat că e o mare încurcătură și nu există o claritate. Doar pe un portal creștin este dat numele corect Alexie și într-o revistă a romanului din Italia este indicat Alexe și în paranteză /Alexei/. Iar la o postare video pe YouTube, când este indicată tema lecției pentru clasa a doua a profesoarei de limba și literatura română Lilia Martea este scris corect „Limba noastră” de Alexe Mateevici, pe când în discursul oral, în fața copiilor, de câteva ori utilizează cuvântul Alexei și nu Alexie sau Alexe. Confuzia apare probabil și din faptul că harnicului și neobositului cercetător, Iurie Colesnic, în cărțile sale, implicit în „Basarabia necunoscută”, apărută în trei volume la editura Cartier, ediția 1, Chișinău, 2019, i-a scăpat să uniformizeze numele poetului, adică să se folo-

sească de varianta corectă Alexie, care domină, ce-i drept, și să ne-o dea pe cea care s-a utilizat la noi cu preponderență în perioada sovietică și până acum - Alexei. De exemplu, în volumul întâi, prenumele Alexie îl întâlnim la pag. 9, în chiar cuvântul introductiv „Cum s-a zămislit Basarabia necunoscută”, deci e scris Alexei Mateevici. La fel și la paginile 66, 354, 427 și când e numită strada Alexei Mateevici, pe când Alexie predomină, figurând în peste 10 citări. În unele pagini întâlnim doar prescurtat A. Mateevici - pag. 215 și 428, iar la pag. 435 am întâlnit și numele de Alecu Mateevici.

Aici țin să amintesc că „Dicționarul Scriitorilor Români din Basarabia, 1812-2020”, Chișinău, Ediția a doua, precum și prima ediție, indică numele corect Alexie. La fel și „Enciclopedia Universală Britanică”, București, 2010, scrie negru pe alb: „Mateevici, Alexie, născut Alecu 16.03.1888, Căinari, Tighina, Basarabia, Imperiul Rus - 13.08.1917, Chișinău. Un argument ar fi și faptul că pe bustul din Aleea Clasicilor din Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt” de la Chișinău e scris Alexie Mateevici. O altă dovadă ar fi și cartea intitulată „Alexie Mateevici. Genealogii. Iconografii. Evocări. Ediție întocmită și îngrijită de Vlad Chiriac, Știința, 2003”. Eu am consultat un volum care are și semnătura, adică autograful poetului Grigore Vieru, deci are girul distinsului poet.

Iar Gheorghe Baciu, în cartea sa „Viziuni asupra vieții și morții poetilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”, are un capitol intitulat „Alexe Mateevici” și îl citează

pe un contemporan de-a lui, Vasile Harea: „Alexe Mateevici a avut soarta tragică a acelor oameni excepționali care au fost pândiți de moarte tocmai atunci când disponibilitatea lor pentru creație atingea culmea talentului și-i consacra ca mari creatori...”

Că în perioada sovietică se ținea cont de o comandă politică ne vorbește și faptul cum a fost intitulată lucrarea: „Alexei Mateevici. Scrieri alese” (Îngrijită de I. Vartican și E. Levit), Chișinău, Editura Lumina, 1966. Iar în anul 1971 apare cartea „Alexei Mateevici. Opere”. Când au venit anii deșteptării naționale, apare la Chișinău, la editura Știința, în 1993, o altă lucrare de același gen, intitulată: „Alexe Mateevici. Opere”, alcătuită de Ion Nuță, Efm Levit și Sava Pânzaru. Pe de altă parte, nu doar presiunea politică e de vină, uneori și neatenția unor cercetători își spune cuvântul. De exemplu, Gheorghe Baciu în cartea sa „Viziuni asupra vieții și morții poetilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”, după ce face de vreo câteva ori trimiteri corecte la cartea „Alexe Mateevici. Genealogie. Iconografie. Evocări. Redactată de Vlad Chiriac” (corect, ediție întocmită și îngrijită, studiu introductiv, bibliografie de Vlad Chiriac, n.n.). Chișinău, 2003. În alt caz, la pag. 175, nu numai că nu face trimiterea deplină, ci dă eronat titlul cărții: „Alexei Mateevici. Genealogie...”. Același Vlad Chiriac, în cartea sa, la capitolul „Restituiri”, include următorul subcapitol „Petre V. Naneș. Alexei Mateevici, 1888-1917”. În original, pe coperta cărții, când a apărut, era doar abrevierea: Al. Ma-

teevici. În rest, aproape peste tot folosește prenumele corect Alexe sau Alexie. Totuși, cred, pe viitor, la unele reeditări, editurile și autorii ar fi bine să utilizeze doar o modalitate de scriere corectă a prenumelui Alexe sau Alexie, ori unul din aceste prenume să se ia în paranteză.

Oare ce fel de demnitate națională avem dacă încă nu reușim să ne numim corect clasiicii literaturii noastre și facem jocul „moldovenismului primitiv”. Ion Ciocanu care pledează în „Literatura și Arta” (nr.36/2342/ din 28 iunie 1990) „pentru un Mateevici integral” și respectat, adică a denumit corect numele lui, vom adăuga noi, scria în acel articol: „Clasiicii sunt clasiicii, pentru că ei pătrund în adâncimea faptelor vieții și exprimă, nu odată, adevăruri, care la anumite cotituri ale istoriei își reafirmă și își confirmă actualitatea”. Iar pentru „moldoveniști”, socialiști și neocomuniști mai venim cu un argument care îi aparține chiar lui Alexie Mateevici, într-o scrisoare către Ioan Bianu, 10 aprilie, 1913, Kiev: „...sunt român din Basarabia, „studentesc” la Academia Teologică din Kiev de la 1910, când am absolvit Seminarul din Chișinău... Din copilărie am avut multă dragoste pentru poporul părinților mei, ignorat de stăpânii săi de astăzi și de știința lor oficială chiar până la tăgăduirea existenței sale etnice...”. Așa e, suntem români și punctum, cum zicea și marele Eminescu.

Andrei VIZIRU

Starea de flux în învățarea diferențiată – un workshop captivant la UPSC

Workshopul „Starea de flux în învățarea diferențiată” s-a desfășurat pe 26 martie curent la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, fiind parte a subprogramului de cercetare „Mecanisme psihologice de promovare a stării de bine în sistemul educațional” (cod 040112), coordonat de dr. în psihologie, Angela Cucer.

Evenimentul a reunit specialiști din domeniul psihologiei și educației, fiind moderat de dr. Angela Cucer, conferențiar cercetător la UPSC, dr. Violeta Vrabii, conferențiar universitar la Centrul de Formare Continuă și Leadership al UPSC, Galina Melniciuc, profesor de educație pentru societate și psiholog la IPLT „Ștefan cel Mare” din Drochia, și Lilia Vrabie, psiholog la IPLT

„Mihai Eminescu” din Drochia.

Doamna A.Cucer a abordat „Învățarea diferențiată ca premisă pentru menținerea stării de bine a elevilor”, subliniind importanța cunoașterii stilurilor de învățare și a inteligențelor multiple ale elevilor pentru alegerea și aplicarea tehnologiilor didactice în învățarea diferențiată. S-a discutat despre necesitatea unei abordări flexibile, care să permită adap-

area strategiilor educaționale în funcție de nevoile individuale ale fiecărui elev, maximizând astfel potențialul acestora.

Dr. Violeta Vrabii a analizat conceptul de flux în procesul de învățare, explicând că acesta reprezintă o stare de implicare profundă, în care activitatea desfășurată devine o sursă autentică de satisfacție. Inspirându-se din teoria psihologului Mihaly Csikszentmihalyi, a evidențiat faptul că, pentru a facilita această stare optimă, este esențial ca sarcinile de învățare să fie adaptate competențelor elevilor. În caz contrar, ei riscă să experimenteze frustrare și demotivare, ceea ce poate conduce la scăderea intere-

sului față de procesul educațional. De asemenea, a fost subliniată importanța unui mediu de învățare stimulator, care să încurajeze explorarea și descoperirea personală.

Experiențele practice au fost prezentate de Lilia Vrabie și Galina Melniciuc, care au expus metode aplicative pentru dezvoltarea diverselor tipuri de inteligență și activități specifice în cadrul învățării diferențiate. Dumnealor au demonstrat prin exemple concrete cum pot fi create contexte educaționale care să valorifice punctele forte ale fiecărui elev, facilitând astfel o învățare mai eficientă și mai plăcută. Participanții au avut ocazia să exploreze strate-

gii inovatoare și să discute despre impactul acestora în practică.

Dezbaterile din cadrul workshopului au reliefat faptul că școala nu este doar un spațiu de transmitere a informațiilor, ci și un mediu care susține dezvoltarea holistică a elevilor și menținerea stării lor de bine. S-a accentuat rolul educației centrate pe elev, precum și necesitatea unei colaborări mai strânse între profesori, psihologi și cercetători pentru a construi un sistem educațional adaptat nevoilor actuale.

Evenimentul a reunit aproximativ 165 de participanți, inclusiv psihologi, cadre didactice și cercetători, consolidând dialogul interdisciplinar cu referire la metodele inovative în educație. În urma discuțiilor, s-a conturat ideea că implementarea conceptului de flux în învățare poate deveni un instrument esențial pentru îmbunătățirea performanțelor școlare și crearea unui climat educațional pozitiv și motivant.

Victime „uite” ale nazismului în R. Moldova și Germania la 80 de ani de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial

Conferința finală a proiectului educațional și de cercetare moldo-german, cu genericul „Prezent - Trecut: Cultura și politica de comemorare a victimelor „uite” ale nazismului în Republica Moldova și Germania” a avut loc recent la Universitatea Pedagogică de Stat din Chișinău. Proiectul s-a desfășurat pe parcursul unui an și a implicat cinci grupe de studenți și absolvenți din cele două țări. Participanții au avut oportunitatea de a explora, prin cercetări și lucrări creative, modul în care istoria și memoria celor afectați de regimul nazist sunt păstrate în prezent.

Pe parcursul evenimentului, au fost prezentate cinci lucrări finale semnificative. Printre acestea, un interviu video cu un urmaș din Germania al unui evreu din Chișinău, supraviețuitor al persecuțiilor naziste, a fost un moment emoționant. În continuare, a fost proiectat un film despre un soldat moldovean din Armata Roșie care a supraviețuit captivității germanilor. De asemenea, au fost prezentate istoriile satelor basarabene fondate de coloniștii germani, dispărute în urma relocării forțate a germanilor basarabeni în 1940, în urma Pactului Ribbentrop - Molotov.

De asemenea, participanții au vorbit despre acțiunea de comemorare a romilor basarabeni deportați din gara Chișinău-Visterniceni și au oferit un exemplu clar al modului în care putem deveni „purători preocupați” de istorie, putând astfel vorbi despre păstrarea culturii memoriei dincolo de simplele date calendaristice ale unor evenimente istorice.

Cuvinte de bun venit a avut doamna dr., conf. univ. Ludmila Armașu-Canțir, prorector pentru activitatea științifică și relații internaționale la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Comemorarea Holocaustului nu este doar un act de

devoțiune față de victime, ci și o responsabilitate a noastră, ca societate, de a preveni repetarea unor astfel de atrocități. Este esențial să promovăm valorile respectului și coexistenței pașnice în societatea noastră. Sperăm că aceste cercetări personale vor aduce noi perspective și soluții pentru a promova o cultură a comemorării. Doar împreună vom reuși să facem vocea victimelor auzită și să învățăm lecțiile istoriei. Doamna prorector a adresat sincere felicitări și mulțumiri partenerilor și echipei de proiect, organizatorilor, în special doamnei Svetlana Nejscaia, vicepreședinta asociației контакте-контакты, și domnului Josef Sallanz, lector DAAD la UPS „Ion Creangă”.

Prezentă la eveniment, Excelența Sa Margaret Maria Uebber, ambasadoarea Germaniei în Republica Moldova, a subliniat importanța prevenirii repetării ororilor Holocaustului. „Suntem aici pentru a ne asigura că astfel de atrocități nu se vor mai repeta”, a declarat doamna ambasador. Ea a evidențiat rolul esențial al cadrelor didactice, afirmând că „profesorii trebuie să adopte o atitudine activă în educația tinerei generații”. În prezent, există numeroase resurse – cărți, filme documentare și artistice – care ajută la înțelegerea

acestei pagini întunecate a istoriei. Profesorii pot folosi materialele respective pentru a le explica elevilor cruzimea inimaginabilă a nimicirii unui întreg popor și pericolele care pot decurge din excludere și discriminare. Astfel, prin educație, trebuie să prevenim repetarea unor asemenea fenomene.

Directorul Muzeului de Istorie a Evreilor din Republica Moldova, Irina Șihova, doctor în filologie, a tematizat lacunele în ceea ce privește cultura și politica de comemorare a Holocaustului populației evreiești în Basarabia. Este îmbucurător faptul, a spus dumneaei, că studenții din Moldova și Germania au lucrat împreună, realizând cercetări aprofundate, iar rezultatele obținute sunt pe măsura așteptărilor. Atitudinea lor față de acest subiect este una responsabilă, caracterizată printr-o implicare activă și o profundă responsabilitate față de trecutul istoric.

Dr. Ion Duminica, șeful Secției „Cultura tradițională a

minorităților etnice” din cadrul Institutului Patrimoniului Cultural, a susținut o prezentare despre genocidul romilor basarabeni din perioada 1942-1944 și lupta de lungă durată a comunităților romice din Republica Moldova pentru comemorarea victimelor regimului nazist și ale aliaților săi.

Concluziile conferinței au fost prezentate de dr. Josef Sallanz, lector DAAD la UPS „Ion Creangă” din Chișinău. Proiectul este organizat de asociația контакте-контакты din Berlin și finanțat

de Ministerul Federal de Externe al Republicii Federale Germania în cadrul programului „Parteneriatul Estic și Rusia”. Partenerii proiectului în Republica Moldova sunt Asociația de Geografie și Etnologie, condusă de dr. Dorin Lozovanu, și Muzeul de Istorie a Evreilor, director dr. Irina Șihova.

Pe parcursul a două semestre (2024-2025), 20 de participanți din Moldova și Germania au lucrat împreună, au analizat politica și cultura de comemorare a categoriilor „uite” de victime ale nazismului, precum și atitudinile actuale față de acest subiect în ambele țări, au luat legătura cu reprezentanți locali ai societății civile și au petrecut în cadrul proiectului o săptămână la Berlin/Brandenburg și una în Moldova. În acest răstimp, ei s-au întâlnit cu experți, au vizitat muzee și situri memoriale (inclusiv cele abandonate sau insuficient amenajate), au participat la ateliere de lucru privind aspecte relevante ale subiectului de care s-au preocupat.

Silvia ȚURCAN

Formare interactivă pentru profesorii de la Școala Profesională din Râșcani

Modernizarea învățământului profesional-tehnic presupune nu doar dotări materiale, ci și cadre didactice bine pregătite, capabile să adopte metode interactive și tehnologii educaționale moderne. În acest context, Centrul Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional, din cadrul Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, a organizat o sesiune de instruire cu participarea profesorilor de la Școala Profesională din Râșcani.

Sub îndrumarea formatorilor Octavian Vasilache și Tatiana Niculcea, participanții au explorat metode inovatoare de predare, axate pe implicarea activă a elevilor și adaptarea strategiilor didactice la realitățile actuale ale pieței muncii.

Sesiunea a oferit un cadru interactiv pentru aprofundarea „Metodelor de predare interactive în Învățământul Profesional Tehnic”, punând accent pe:

- Învățarea bazată pe proiecte – o metodă care stimulează gândirea critică și colaborarea între elevi;

- Utilizarea tehnologiilor digitale în procesul didactic pentru a crește gradul de interactivitate al lecțiilor;
- Studii de caz și simulări practice menite să transfere teoria în experiență aplicată;
- Metode ce țin de colaborare, care încurajează participarea activă și implicarea elevilor în procesul educațional.

O componentă esențială a instruirii a fost vizita în labora-

toarele școlii, unde profesorii au discutat modalități de integrare a noilor tehnici în predarea specializărilor practice – tractorist, electrician, tencuitor, mecanic, contabil, electrogazosudor și altele.

Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice reprezintă un pas important pentru asigurarea unui învățământ de calitate. În cadrul sesiunii, profesorii de la Școala Profesională din Râșcani au avut ocazia să împărtășească

experiențe, să evalueze impactul noilor metode de predare și să identifice soluții pentru creșterea atractivității orelor de curs.

Managerul instituției, Mircea Cherdivară, a declarat: „Ca elevii să fie bine pregătiți pentru provocările pieței muncii, profesorii trebuie să fie primii care să-și îmbunătățească continuu competențele. Investiția în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice este cheia unui

învățământ performant. Anume prin astfel de sesiuni, ei dobândesc noi competențe, adoptă metode inovatoare și contribuie la pregătirea temeinică a viitorilor specialiști.”

Sesiunea de formare a demonstrat că modernizarea educației începe din sala de clasă, iar profesorii bine pregătiți sunt cheia succesului în vederea formării viitorilor specialiști.

Oxana PaRĂȘciuc

Mihai Eminescu, gazetar și publicist /1876-1883/

Se știe că în perioada „socialismului înfloritor”, publicistica lui Mihai Eminescu a fost abordată superficial sau chiar neglijată de criticii literari și de autoritățile de o parte și de alta a Prutului. Aș zice că și acum unor exegeți literari nu le-ar strica să-i studieze mai amănunțit publicistica, iar pentru cei ce vor să devină jurnaliști, aceasta ar trebui să se constituie într-o „carte de căpătâi”.

Eminescu își începe activitatea de gazetar, adică de jurnalist și publicist, în anul 1876, în calitate de redactor-administrator și corector la „Curierul de Iași”, care împreună cu Tipografia Națională era proprietatea unei tovărășii, asociații sau i-am putea zice și ONG, în termenii actuali, din care făceau parte Nicolae Gane, Alexandru Stoianovici, Iacob Negruzzi, Eugeniu Filipescu ș.a. Eminescu avea inițial un salariu de 100 și mai târziu de 150 de lei pe lună. Că poetul nu prea era încântat la început de această muncă ne vorbește și faptul că numea cu dispreț sau ironic, ori, am putea crede, pe un ton șugubăț, gazeta la care activa „Foaia vitelor de pripas”. Este curios faptul că în această perioadă, dar și mai târziu, el nu semnează majoritatea articolelor sale, considerând că își onorează o obligație de serviciu.

El scrie articole la chestiunea evreilor pământeni, „admirabile și lucide articole de politică externă...”. De asemenea, compune comemorări naționale, care depășeau, prin impetuoșitate, efemeritatea unui articol de gazetă /Grigore Ghica-voievod/, însemnări economice pe cât de competente, pe atât de organizate în chipul unei doctrine încheiate, cum ar fi „Industria Națională Românească”, „Buna gospodărire bătrânească”, „Înstrăinarea industriei românești” ș.a. Aici a publicat și niște observații critice împotriva d-rului Zotu, care recenzase asupra „Logica” lui Titu Maiorescu. Pe lângă acestea, scrie cronici teatrale.

După cum afirmă George Călinescu, „Stilul articolelor lui Eminescu n-avea nimic din banalitatea și improvizatia gazetărească”. Deoarece în acea perioadă, la vârsta de 27 de ani, cu studii făcute în străinătate, la cele mai vestite Universități de atunci din Viena și Berlin, M. Eminescu era o personalitate cu principii politico-economice și cu o cultură filosofică formată. El susține și promovează, în condițiile pe care i le oferea gazeta, o doctrină organică ce s-a adeverit a fi statornică. Munca la ziar sigur era istovitoare și totuși găsea timp și pentru a scrie și poezie. Eminescu n-a făcut concesii, nici partizanat politic și n-a profitat personal pentru a se căpătuți cu ceva din activitatea sa. Se știe că a fost rugat în câteva rânduri să scrie un articol în favoarea primarului de atunci și n-a acceptat.

E suficient să amintim că articolele lui din perioada bucureșteană au devenit și mai bătaioase. Poetul nu era antisemit, cum se vehiculează acum, și trebuie să ținem cont de situația social-politică de atunci, iar Călinescu zice: „Scria limpede că era departe, de-a urî pe evrei”, osândind violențele împotriva lor, ci aplica doar o teorie *sui generis* a muncii, rezultată dintr-o confuzie paradoxală de marxism și conservato-

rism utopic, prin care condamna păturile ce speculau capitalul fără a produce sau exploatau munca altora.” „Că sunt și evrei ce merită egală îndreptățire – cine o contestă?”, zice Eminescu într-un articol.

În cei șase ani cât a stat la București, Eminescu și-a purtat în repetate rânduri mobilele rudimentare și lăzile cu cărți și manuscrise pe la diferite gazde, în căutarea unor adăposturi singuratic și tăcute. Nu avea prea mulți prieteni adevărați. Slavici era prieten încă din studenție, dar se știe că era un om posac. Iar Caragiale, care era coleg de redacție, devenise de nesuferit prin spiritul său de zeflema și prin șiretenia cu care îl provoca la discuție, ca apoi să se bucure de faptul că i-a reușit acest fapt. El, totuși, se mai întâlnea și cu junimiștii bucureșteni, care fondaseră în casa lui Maiorescu o filială a „Junimii”, ce continua să se adune și la Iași.

Că Eminescu a fost naționalist într-un sens eronat, cum înțeleg unii acest termen, ne dăm seama din articolul „Din ședințele Societății *România Jună*. Naționalii și cosmopolitiții”. Culmea că, atunci când era student și făcea parte din conducerea acestei societăți studențești, a fost învinuit de cosmopolitism. El, de fapt, era împotriva cosmopolitismului de atunci; iată un extras din articolul citat anterior: „Cosmopolitismul e o simulație și nimic alta, el n-a fost niciodată un adevăr... A acuza însă de cosmopolitism oameni care se interesau de toate chestiunile vitale ale națiunii noastre, oameni care lucrează pe când alții numai vorbesc, este sau un semn de rea-credință sau unul de primitivitate... Principiul fundamental al tuturor lucrărilor d-lui Maiorescu este, după cât știm noi, naționalitatea și marginile adevărului. Mai concret: Ceea ce-i neadevărat nu devine adevărat prin împrejurarea că-i național, ceea ce-i injust nu devine just prin aceea că-i național, ce-i urât nu devine frumos prin aceea că-i național; ceea ce-i rău nu devine bun prin aceea că-i național...”. Și printre exemplele pe care le aduce pentru a explica aceste spuse, el, la punctul 4, zice: „În fine, fapta rea ori greșită nu devine bună prin aceea că a fost comisă de un naționalist sau în numele națiunii...”

Însă, concluzia finală pe care se cuvine s-o facem este că anume activitatea sa publicistică l-a și băgat în mormânt. Vorba e că în acele timpuri era o modă, cum zice Teodor Codreanu, a intrigilor și a intereselor masonice. Se știe că Societatea Junimea era una masonică, iar Eminescu împărțea, dacă am folosi iarăși termenii actuali, o opinie separată. Interesele politice conjuncturale ale anului 1883 i-au coalizat pe masonii din partidele rivale în chestiunea românilor din Ardeal. De aici încep problemele lui Eminescu, care, pe la 1883, se afla în culmea creației sale poetice și publicistice. El, în acea perioadă, avea un rol și o influență publică mult mai importantă decât s-a dat de înțeles în istoria literară de la noi. El transformase ziarul „Timpul” dintr-o publicație modestă de partid în una de audiență națională și de înaltă ținută jurnalistică, devenind liderul unei echipe de ziariști din care mai făceau parte I. L. Caragiale și I. Slavici. După cum afirmă criticul literar T. Codreanu, „S-a remarcat mai demult că Eminescu nu făcea atât politica unui partid, cât impuse un punct de vedere național, purtând amprenta excepționalei sale gândiri.”

În acel an, Petre P. Carp, împuternicit de Guvernul de atunci și fiind secundat de Titu Maiorescu, ambii junimiști de frunte, a dus tratative pentru încheierea unui tratat secret cu Austro-Ungaria, finalizat chiar în 1883. Este anul când M. Eminescu a fost scos din jurnalistică, dar și din viața publică, de fapt. La întrebarea: „De ce n-a putut fi Eminescu atras de partea grupului de intelectuali care au lucrat pentru acest tratat secret de alianțe?”, N. Georgescu a dat următorul răspuns: „În joc era problema Transilvaniei.” Diplomația românească lucra și atunci cu „subtilitățile” iluzorii ale unui „pragmatism” imediat, gata să-și sacrifice consăngeniile din alte teritorii aflate sub ocupație stră-

nea tratat au fost nevoiți să cedeze în cele din urmă, sub o formă sau alta. Eminescu, putem zice, a rămas de unul singur pe baricade. Tratatul s-a parafat pe 30 octombrie 1883. Constantin Barbu a sesizat o coincidență uimitoare a „sechestrării” lui Eminescu și ducerii la doctorul Șuțu; arestarea geniului literaturii românești sub motiv că ar suferi de boli psihice, adică ar fi nebul, s-a făcut până în ziua semnării tratatului. După care a fost imediat trimis la Viena. Acordul secret al tratatului „Litera secretă” cu Austro-Ungaria, conchide N. Georgescu, cerea totală tăcere a oricărui voci pentru Transilvania. Iar Eminescu era cel mai mare apărător și susținător al unor asemenea voci.

Teodor Codreanu menționează: „Or, tocmai „mentalitatea” publică a fost principala armă de manipulare a celor care l-au eliminat pe Eminescu din viața activă... Reacția violentă la adresa publicisticii arată că s-a ținut anihilarea ziaristului. Principala cauză a morții civile este chiar publicistica. Ea l-a ucis de două ori: odată prin epuizarea nervoasă, și a doua oară prin adversitățile ireconciliabile pe care le-a trezit. „Urile neexplicabile” nu vor fi ale lui Eminescu, ci ale celor care-și vedeau pericolitate interesele mărunte în fața „interesului național” apărut de poet.” Oare astăzi, ne întrebăm noi, lucrurile s-au schimbat cu mult? Vom răspunde iarăși prin intermediul lui Eminescu: „Toate-s vechi și noi sunt toate.”

Andrei ROMĂNU

10 din oficiu la examenul de Bacalaureat la informatică

Elevii care vor susține Certificările Certiport vor avea nota 10 din oficiu la BAC la examenul de informatică. Astfel, Tekwill Junior a inaugurat primul Centru Certiport din Republica Moldova, cu 4 locații la Chișinău, Cahul, Bălți și Comrat, oferind acces echitabil la certificări IT internaționale. În conformitate cu reglementările Ministerului Educației și Cercetării, prin obținerea a 3 certificări Certiport, elevii își pot echivala proba la examenul de Bacalaureat la Informatică, obținând nota 10.

Pentru echivalare, sunt necesare certificări specifice la: Limbaje de programare (I); Structura calculatorului (II); Baze de date (III). De remarcat că testările Certiport pot fi susținute în 4 locații din orașele menționate supra: Tekwill Chișinău (str. Studenților, 9/11); Tekwill Bălți (str. Pușkin, 38); Tekwill Comrat (str. Galașan, 17); INOTEK EU Innovation Centre Cahul (str. Piața Independenței, 1, or. Cahul). Înregistrările se vor efectua accesând linkul tekwill.typeform.com/to/ptV8x0uI

Cursurile de pregătire pentru certificările Certiport vor fi oferite de Tekwill Junior, în format fizic și online, având un accent de 80 la sută pe practică, ghidată de mentori cu experiență în domeniul IT și certificați pentru testările Certiport necesare pentru BAC. Acestea includ teste de pregătire, simulări de examene și sesiuni aplicative. Pentru selectarea cursurilor și înscriere elevii vor accesa site-ul tekwill.online/curs-tekwill-jr/

Elevi ai Liceului „V. Moșcov” din Ceadâr-Lunga au plantat puieți de arbori în parcul „Tineretului”

Elevi ai Liceului Teoretic „Valentin Moșcov” din Ceadâr-Lunga, asistați de inspecți ai mediului și silvicultori, au plantat peste 200 de puieți de salcâm alb și ulm în parcul „Tineretului” din municipiu. Evenimentul s-a desfășurat în cadrul Campaniei naționale „Luna Pădurii”.

Într-o altă inițiativă, elevi și angajați ai Inspecției pentru Protecția Mediului din UTA Găgăuzia au participat la o amplă

acțiune ecologică organizată de Primăria municipiului Comrat, în colaborare cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) Moldova. Astfel, în zona „Zarecie” de pe malul râului Ialpug, în jur de 200 de persoane, inclusiv reprezentanți ai administrației publice locale, ONG-urilor și întreprinderii silvice, au curățat împrejurimile de

deșeuri, au vărut copacii și au plantat arbori. După care elevii au participat la ateliere de reutilizare creativă a deșeurilor și la discuții despre protecția mediului. De asemenea, școlarii au fost informați de reprezentanți ai Inspectoratului pentru Protecția Mediului despre importanța pădurilor și efectele negative ale neglijenței față de natură.

Studenți și profesori de la UPSC, în vizită la Serviciul Hidrometeorologic de Stat

Serviciul Hidrometeorologic de Stat (SHS) îi invită să viziteze instituția pe cei interesați, cu ocazia Zilei mondiale a meteorologiei și a apei. Această inițiativă, începutul căreia este prilejuit de Zilele ușilor deschise, oferă tuturor ocazia de a descoperi rolul important al meteorologiei și hidrologiei în viața de zi cu zi. Iar mai mulți studenți și profesori de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău au fost primii vizitatori.

Pe parcursul evenimentului, participanții au explorat platforma meteorologică, au aflat cum sunt realizate prognozele meteorologice și hidrologice, în ce mod se fac măsurătorile hidrologice, discutând cu specialiști din domeniu. De remarcat că SHS este singura organizație din R. Moldova care dispune de un sistem unic de observații, raportate la standardele și normele Organizației Meteorologice Mondiale (OMM).

De asemenea, Serviciul dispune de fondul național al

datelor meteo-climatice și hidrologice privind calitatea componentelor mediului. Primele observații meteorologice pe teritoriul Republicii Moldova au început la Chișinău în anul 1844. Ziua Mondială a Meteorologiei marchează intrarea în vigoare la 23 martie 1950 a Convenției OMM.

Bălți – oraș sociocultural, istoric și geografic

Săptămână metodică la materiile geografie, istorie și educație pentru societate (EPS) s-a desfășurat în perioada 24-28 martie a. c. în cadrul Liceului Teoretic Orizont, filiala Bălți, iar profesorii coordonatori ai acestui eveniment au fost Olga Tcaciuc (profesor de geografie), Viorica Carp (profesor de istorie) și Alexandru Cocetov (profesor de EPS).

Tema acestei săptămâni metodice a fost *Bălți – oraș sociocultural, istoric și geografic*, cu genericul *Cunoaște-ți orașul. Cunoaște-ți oamenii*. Profesorii coordonatori au avut ca scop stimularea interesului copiilor față de istoria și geografia orașului; precum și cunoașterea personalităților remarcabile și etniilor din municipiul Bălți.

În cadrul activităților, elevii au creat desene, au realizat postere și au compus poezii dedicate municipiului Bălți. De asemenea, ei împreună cu profesorul de educație tehnologică, Vera Rotari, au creat două cartiere de căsuțe, iar cu profesoara de geogra-

fie, Olga Tcaciuc, au realizat un joc cu toate clasele de liceu, numit „Expediția Geografică”.

Săptămâna metodică la obiectele geografie, istorie și educație pentru societate a adus multiple beneficii, și anume: a stărnit un viu interes din partea copiilor de a descoperi de sine stătător comorile municipiului Bălți, de a reflecta asupra evenimentelor, istoricului clădirilor și personalităților de valoare din localitate, îmbogățindu-le astfel cunoștințele generale și sentimentul de mândrie privind orașul natal.

Alexandru COCETOV,
Olga TCACIUC,
IPÎ Liceul Teoretic Orizont, filiala Bălți

ATENȚIE! CONCURS!

Ministerul Educației și Cercetării anunță concurs pentru ocuparea următoarelor funcții vacante:

- Director al Școlii Sportive Specializate de Rugby din Chișinău;
- Director al Școlii Sportive Specializate a Probelor de Gimnastică din Chișinău.

Informații suplimentare despre funcțiile vacante de director și condițiile de participare la concurs veți afla accesând site-ul oficial al MEC: www.mec.gov.md

Telefoane de contact: 022 233 560; 022 233 320.

Direcția Educație, Tineret și Sport a Consiliului Raional Edineț anunță concurs pentru ocuparea funcției vacante de:

- director al IP Gimnaziul Hancăuți, s. Hancăuți.

Informații suplimentare privind participarea la concurs pot fi găsite pe pagina web a DETS Edineț (detsedinet.md) și la numărul de telefon 0246.22097.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 1690.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▶ Iulian Bogatu
REPORTER ▶ Silvia Țurcan
CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pânte
MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>